

Ympäristövalvonn valvontasuunnitelma vuosiyhteenveto 2022

Sipoon kunta

RAKYMP 21.3.2023 § 40, liite 1

Sisällys

1 Johdanto.....	1
2 Muutokset valvonnan voimavaroissa.....	1
3 Muutokset lukumäärässä sekä valvontaan liittyvät muutokset.....	1
4 Toteutunut laitosvalvonta.....	2
4.1 Lupavelvollisten ja rekisteröintivelvollisten laitosten vuositarkastukset	2
4.2 Häiriöilmoitukset ja onnettomuudet sekä haittailmoitukset.....	3
4.3 Vuosiraportointi ja toiminnan vaikutuksien tarkkailu.....	3
4.4 Muut valvontatoimet.....	3
4.5 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta	3
4.6 Jätelain valvontaohjelman toteutuminen.....	3
4.7 Projektiluontoinen valvonta.....	4
5 Lausunnot ja kertaluonteista toimintaa koskevat päätökset.....	4
6 Tarkastukset muihin kuin valvontaohjelmassa määriteltyihin kohteisiin	4
7 Tutkintapyynnöt	4
8 Yhteistyö	4
9 Laitosvalvonnan arviointi ja kehittäminen.....	5

1 Johdanto

Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunta hyväksyi 11.12.2019 § 122 Ympäristövalvonnan ympäristönsuojelulain ja jätelain mukaisen valvontasuunnitelman vuosille 2020-2022 ja vuoden 2022 valvontaohjelman 16.6.2022 § 77. Suunnitelman tavoitteena on kehittää, yhtenäistää ja tehostaa valvontatoimia sekä mahdollistaa valvonnan toteutumisen seuranta. Valvontasuunnitelman mukaisesti toteutuneesta suunnitelmallisesta valvonnasta tehdään vuosiyhteenveto sisältäen valvontasuunnitelmassa esitetyt tiedot.

Tämä vuosikertomus koskee ympäristönsuojelulain ja jätelain mukaisen valvontasuunnitelman/-ohjelman toteutumista vuonna 2022. Vuosikertomuksen tavoitteena on arvioida toteutunutta suunnitelmallista valvontaa ja tehdä kehitysehdotuksia seuraavalle vuodelle.

2 Muutokset valvonnan voimavaroissa

Vuonna 2022 ympäristövalvonnassa oli useampia henkilövaihdoksia ja -muutoksia. Huhtikuussa saimme täytettyä lähes vuoden auki ollutta ympäristötarkastajan virkaa. Toista ympäristötarkastajan virkaa koko vuoden virkaa tekevänä hoitanut henkilö valittiin vuoden lopussa koko vuoden täyttämättä olleeseen ympäristövalvojan virkaan, johon hän siirtyi vuoden vaihteessa. Häntä paikkaamaan onnistuimme loppuvuodesta rekrytoimaan määräaikaisen ympäristötarkastajan. Sitten huhtikuun 2000 ja usean vuoden vajeesta, yksikössä on viimeinkin kaikki vakanssit täytetty vuoden 2023 alusta.

Ympäristövalvonnan 6,5 henkilöresurssista (7 vakanssia) oli vuonna 2022 käytössä edelleen vain noin 4,5 henkilötyövuotta. Yksikön jatkuneesta resurssivajeesta johtuen kaikki yksikön työntekijät ovat joutuneet venymään, kun töitä on jaettu sekä uudelleenpriorisoitu myös vuonna 2022.

3 Muutokset lukumäärässä sekä valvontaan liittyvät muutokset

Vuonna 2022 annettiin seuraavat lupa- ja ilmoituspäätökset sekä rekisteriin kirjaukset:

- yhteistupapäätös (maa-ainestenotto ja murskaus)
- vesiliikennelupa
- maastoliikennelupa
- ympäristölupahakemusta koskeva päätös (maakaatopaikka) kielteinen
- kolme ympäristönsuojelulain mukaista luvan rauettamispäätöstä (Jäätelötehdas, asfalttiasema ja maa-ainesten otto sekä murskaus)
- ympäristönsuojelun tietojärjestelmään eli rekisteriin kirjatut rekisteröinti-ilmoitukset: lämpökeskuksen siirto

Vuoden 2022 lopussa vireillä olevia ympäristö- tai maa-aineslupahakemuksia tai ns. yhteislupahakemuksia oli yhteensä 5:

- maa-ainestenoton yhteislupahakemus Linnanpellossa,
- jakeluaseman ympäristöluvan tarkastamishakemus
- jätteen käsittelyä koskeva lupahakemus Nikkilässä ja maankaatopaikan ympäristölupahakemus Söderkullassa.
- autopurkamon ympäristölupahakemus Suursuolla.

Ympäristönsuojelulain 156 d §:n mukaisia poikkeasmishakemuksia talousjätevesien käsittelyvaatimuksista vuoden 2022 lopussa oli vireillä 4 kpl.

4 Toteutunut laitosvalvonta

4.1 Lupa- ja rekisteröintivelvollisten laitosten vuositarkastukset

Vuonna 2022 Sipoon ympäristövalvontayksikön ensisijaisessa valvonnassa oli 26 ympäristölupa- tai rekisteröintivelvollista laitosta. Eniten oli polttoaineen jakeluasemia, energiantuotantolaitoksia ja mineraalituotteiden valmistusta. Vuodelle 2022 valvontaohjelmassa oli suunniteltu vuositarkastus kymmeneen ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraiselle tai rekisteröitävälle laitokselle.

Taulukko 1. YSL:n 27, 28, 115 a ja 116 §:n mukaiset Sipoon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallassa olevat laitokset; valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset vuonna 2022

Laitos / toiminta	Kokonais- lukumäärä 2022	Vuodelle 2022 suunnitellut tarkastukset	Vuoden 2022 aikana tarkastettu
Energian tuotanto	5	1	1
Kemikaalien tai polttoaineiden valmistus, varastointi, käyttö tai käsittely	9	6	2
Mineraalituotteiden valmistus	5	1	1
Eläinsuojat ja kalankasvatus	3	0	0
Liikenne	1	0	0
Jätehuolto	2	1	0
Elintarviketuotanto	1	1	0
Muut	0	0	0
Yhteensä	26	10	4

Vuonna 2022 toteutui noin puolet suunnitelluista valvontaohjelmanmukaisista tarkastuksista. Yksi pohjavesialueella sijaitseva ympäristölupavelvollinen lämpövoimalaitos tarkastettiin suunnitellusti. Eniten tarkastuksia jäi toteutumatta polttonesteen jakeluasemien kohdalla, vain kaksi kuudesta toteutui. Toteutuneet kaksi tarkastusta liittyivät toiminnan lopettamiseen tai muuttamiseen. Tarkastamatta jääneet neljä kohdetta olivat pääosin uusia tai laajentaneita toimintoja, jotka oli tarkastettu rekisteröinnin ja rakentamisen yhteydessä. Työtehtävien priorisoinnin yhteydessä ei katsottu ajankäytöllisesti järkeväksi tarkastaa uudestaan näitä kohteita kuluneena vuonna 2022. Yksi ympäristöluvallinen maa-ainestenottotoiminta oli suunniteltu tarkastettavaksi ja yllä olevan taulukon mukaan tämä näyttää toteutuneen. Tarkoituksena oli tehdä alkutarkastus uuteen toimintaan, joka ei kuitenkaan aloittanut toimintansa vuonna 2022. Sen sijaan tehtiin vuosisuunnittelusta poiketen, mutta valvontasuunnitelmassa hyväksytyn suunnitelmallisuuden mukaisesti, yhdessä kohteessa toiminnan päättymiseen liittyvä tarkastus. Jätehuollon kohdalla toteutumattomasta tarkastuksesta on kyse melko pienimuotoisesta maa-aineksen kierrätystoiminnasta, joka on tarkastettu ympäristöluvan käsittelyn yhteydessä. Toiminnalle myönnettiin lupa vuonna 2021. Tarkastettava elintarvikelaitos on toiminut pitkään ja viime tarkastusten perusteella on todettavissa, ettei akuuttia tarvetta uudelle tarkastukselle ole. Ajankäytöllisistä haasteista johtuen, kohde on priorisoissa katsottu soveltuvan siirrettäväksi vuoteen 2023.

Sipoon kunnassa oli vuoden 2022 aikana kaksi maa-ainesluvallista aluetta, joissa toisessa toimintaa ei aloitettu kyseisenä vuonna ja toisen toiminnan osalta lupa myönnettiin, mutta päätös on vailla lainvoimaa. Myöskään toimintaansa aloittamattomalle alueelle ei ollut tarpeen tehdä suunnitelmallista vuositarkastusta, se tehdään vasta toiminnan aloittamisen jälkeen.

Valvontaohjelman mukaan maasto- tai vesiliikennelain mukaisesti luvitettu kohde tarkastetaan niinä vuosina, kun alueella on toimintaa. Sipoossa oli 2022 yksi maastoliikennelaitos, jonka toiminta oli hyvin suppea. Lisäksi tarkasteluvoimalla myönnettiin lyhytaikainen lupa kansallisen tason moottoriurheilukilpailulle. Vesiliikennelain mukaiselle harjoitus- ja kilpailutoiminnalle myönnettiin niinkään lupa vuonna 2022.

4.2 Häiriöilmoitukset ja onnettomuudet sekä haittailmoitukset

Lupa- tai ilmoitusvelvollisuutta koskevissa toiminnoissa toiminnanharjoittajan itse tekemiä häiriöilmoituksia tuli vuonna 2022 erittäin vähän. Haitankärsijöiltä tulleita lupa- ja ilmoitusvelvollista toimintaa koskevia ilmoituksia tuli noin 10 kpl koskien mm. melua ja jätteiden käsittelyä.

Muuta kuin luvan- tai ilmoituksenvaraisia toimintoja koskevia haittailmoituksia tuli tarkasteluvuonna noin 80 kpl, mikä on reilu puolet edellisvuodesta. Ilmoitukset koskivat mm. jätevesiä, roskaantumista, jätteenpolttoa, melua ja vieraslajihavaintoja. Ympäristövalvonta pyrkii reagoimaan ilmoituksiin resurssiensa puitteissa kiireellisyysjärjestyksessä. Huomionarvoista on, että haittailmoitusten vastaanottaminen, kirjaaminen ja priorisointi vie yksikön resurssitilanteesta riippumatta saman ajan, jolloin vuonna 2022 resurssivajeen ollessa suuri, haittailmoituksiin on kulunut käytettävissä olevasta resurssista melkoisen suuren osan.

4.3 Vuosiraportointi ja toiminnan vaikutuksien tarkkailu

Lupavelvollisten laitosten vuosiraportit saapuvat pääosin alkuvuodesta ja toiminnan vaikutusten tarkkailutulokset (kuten vesistö- ja pohjavesitarkkailutulokset) ympäristölupien lupamääräyksien mukaisesti. Kaikissa lupapäätöksissä ei ole vuosiraportointivelvoitetta. Vuosiraportit tarkastettiin pääsääntöisesti kevään ja kesän aikana.

4.4 Muut valvontatoimet

Selvityspyyntöjä, kehoituksia tai hallintopakoon liittyviä toimia tehtiin yhteensä vuonna 2022 lupavelvollisesta tai rekisteröitävästä toiminnasta 3 kpl ja muusta toiminnasta 24 kpl. Tämä on samansuuruinen määrä kuin edellisenä vuonna. Rakennus- ja ympäristövaliokunta teki vuoden aikana kaksi hallintopakoon asettamis- ja yhden tuomitsemispäätöksen.

4.5 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta

Merenkulun ympäristönsuojelulain nojalla kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo erityisesti huvivenesatamien jätehuoltoa ja huviveneistä peräisin olevien jätteiden vastaanottoa. Ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmat ja merkitsee ne ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Sipoossa on 4 rekisteröitynyttä huvivenesatamaa.

4.6 Jätelain valvontaohjelman toteutuminen

Vuoden 2022 valvontaohjelmassa ei ollut tarkastusvuorossa olevia suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia jätelain mukaisia toimintoja.

Vuonna 2018 alkanut autokorjaamoihin kohdistunut valvontaprojekti jatkui muutaman kiinteistön osalta edelleen vuonna 2022. Erityistä jätelain piiriin kuuluvaa valvontaprojektia ei ollut suunnitteilla vuodelle 2022.

Jätelain yleistä valvontaa ja roskaantumisen valvontaa on tehty pääasiassa haittailmoitusten ja kirjallisten vireillepanojen perusteella. Jätelain, lähinnä roskaantumisen valvonta, muodostaa yksittäisenä osa-alueena huomattavan enemmän tarkastuksia, selvityspyyntöjä, kehoituksia sekä hallintopakoon liittyviä toimia, kuin muu ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluva substanssialue. Vuonna 2022 ympäristövalvonnan hallintopakoon liittyvät kaksi toimenpidettä oli nimenomaan jätelain alaisi asioita, toinen oli uhkasakon asettaminen ja toinen teettämisuhan asettaminen ja tuomitseminen.

4.7 Projektiluontoinen valvonta

Vuonna 2022 ei suoritettu projektiluonteista valvontaa.

5 Lausunnot ja kertaluonteista toimintaa koskevat päätökset

Lausuntoja annetaan muiden toimijoiden toimivaltaan liittyviin päätöksiin, selvityksiin ja suunnitelmiin. Lisäksi ympäristönsuojeluviranomainen antaa lausuntoja omaan toimivaltaan liittyvistä tapauksista, joista ei tehdä varsinaista päätöstä. Ympäristövalvonnassa valmisteltiin vuonna 2022 38 lausuntoa. Osan lausunnoista antoivat ympäristövalvonnan viranhaltijat toimintasäännön perusteella ja osan valiokunta.

Meluilmoitusten johdosta tehtiin 12 viranhaltijapäätöstä ja muita viranhaltijapäätöksiä tehtiin 8. Muihin viranhaltijapäätöksiin sisältyy puolet luvanvaraisen toiminnan vakuuksiin liittyviä päätöksiä sekä puolet ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamispäätöksiä.

Tarkasteluvuonna käsiteltiin 3 kpl nitraattiasetuksen mukaista.

6 Tarkastukset muihin kuin valvontaohjelmassa määriteltyihin kohteisiin

Ympäristönvalvonnan tehtäviin kuuluvat myös ympäristönsuojelulain muun kuin lupavelvollisen toiminnan tarkastukset sekä mm. vesilain mukaiset tarkastukset. Ympäristövalvontayksikkö teki vuoden 2022 aikana noin 35 muuta kuin ympäristö- tai maa-aineslupiin liittyvää tarkastusta tai maastokäyntiä. Osittain näiden tarkastuksien tarve ilmenee valmisteltavien päätöksiä yhteydessä, osittain lausunnonantamisen yhteydessä ja osittain tarkastusten tarve syntyy siitä, että asukkaat ilmoittavat havaitsemiaan haittoja ympäristövalvontayksikköön. Tarkastusten määrän vähentymiseen edellisvuodesta vaikuttivat sekä henkilöstövajaus että edelleen jatkuvan koronaepidemian tapaamisrajoitus.

Ympäristövalvontayksikkö teki edellisvuosien tapaan vuonna 2022 kevästä syksyyn levätarkkailua Taasjärvellä ja Savijärvellä osana valtakunnallista levätarkkailuohjelmaa.

7 Tutkintapyynnöt

Viranomaisen virkavelvollisuuteen kuuluu tehdä ilmoitus poliisille aina kun epäillään rikoslaisissa 48:1-4 §:ssä tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä. Tarkasteluvuonna 2022 ei tehty yhtään tutkintapyyntöä.

8 Yhteistyö

Valvonnan yhtenäistämiseksi ympäristövalvontayksikkö tekee yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. Ympäristövalvontayksiköstä osallistuttiin valtion ympäristölupaviranomaisten myöntämien ympäristölupien suunnitelmalliseen valvontaan Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. ELY-keskuksen päävastuulla olevat tarkastukset eivät sisälly Sipoon kunnan ympäristövalvonnan valvontasuunnitelman taulukko-osioon.

Ympäristövalvonta toimii yhteistyössä muiden sidosryhmien kanssa kunnan sisällä ja ylikunnallisesti. Vuonna 2022 tehtiin kunnan sisäisten sidosryhmien lisäksi yhteistyötä sekä lupavelvolliseen toimintaan liittyen että muutoin seuraavasti:

- o Edustaja Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen Vesien- ja Ilmansuojeluyhdistyksen hallituksessa ja vuosikokouksessa. Yhteistyöprojekti Sipoonjoen taimenkannan elvyttämiseksi (Jokitalkkari-hanke)

- Sipoon ja Porvoon ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden, Sipoon ja Porvoon luottamusmiesten sekä Kilpilahden alueen yritysten ympäristönsuojelun yhteistyöryhmä
- Pääkaupunkiseudun kuntien hevostallityöryhmä ja jätetarkastajapalaverit
- Yhteistyö Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen talousrikosyksikön ympäristörikostutkinnan, syyttäjän, tullin, pelastuslaitoksen sekä valtion ja kuntien lupa- ja valvontaviranomaisten kanssa
- Yhteistyö Uudenmaan jätehuoltolautakunnan/jätehuoltokoordinaattorin sekä Itä-Uudenmaan ja pääkaupunkiseudun ympäristönsuojeluviranhaltijoiden kanssa
- Yhteistyö poliisin ja pelastusviranomaisten kanssa
- Yhteistyö Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteenvientiasioissa.

9 Laitosvalvonnan arviointi ja kehittäminen

Ennakkoon suunniteltu laitosvalvonta säännöllistää valvontaa ja johdonmukaistaa tarkastuskäytäntöjä. Säännöllisellä valvontayhteistyöllä lupavelvollisen laitoksen kanssa viranomaiselle muodostuu parempi kokonaiskuva mm. laitoksen ympäristönsuojelullisesta tasosta. Säännöllinen valvonta on sujuvoittanut yhteistyötä viranomaisen ja toiminnanharjoittajan välillä myös muissa kuin vuositarkastuksiin liittyvissä asioissa.

Valvontasuunnitelman mukaisessa valvonnassa on edelleen mahdollisuuksia tehostamiseen. Vuonna 2023 tehostetaan edelleen valvonnan dokumentointia, niin tarkastuspöytäkirjojen kuin kehotusten osalta. Vuositarkastusten yhteydessä ilmenneiden puutteiden korjaamisen valvomiseksi suunniteltujen uusintatarkastusten toteutuksessa jatketaan laajan ja suppean jälkitarkastuksen mallia. Suppea tarkoittaa, että viranhaltija käy tarkastamassa pienen puutteen korjaamisen soveltuviin tilanteisiin, ilman toiminnanharjoittajan läsnäoloa. Mahdollisuuksien mukaan toiminnanharjoittaja voi osoittaa kehotuksen noudattamisen myös valokuvoin, jolloin varsinaista tarkastuskäyntiä ei tarvita.